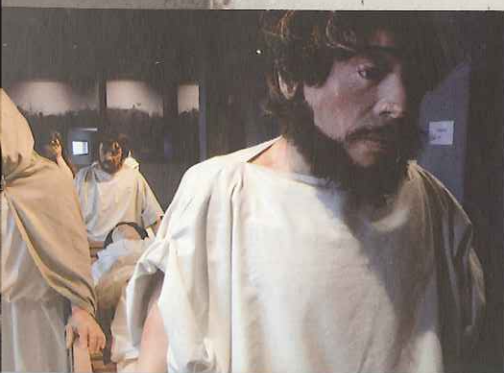

Gallo-Romeins Museum Tongeren

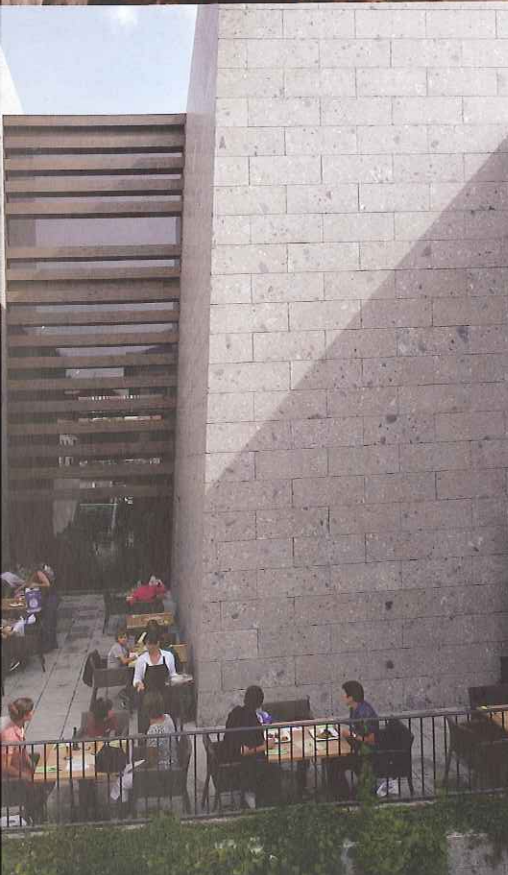
“Wat volgt staat
altijd in verband
met wat eraan
vooraafging.”

Keizer Marcus Aurelius (A.D. 161-180)

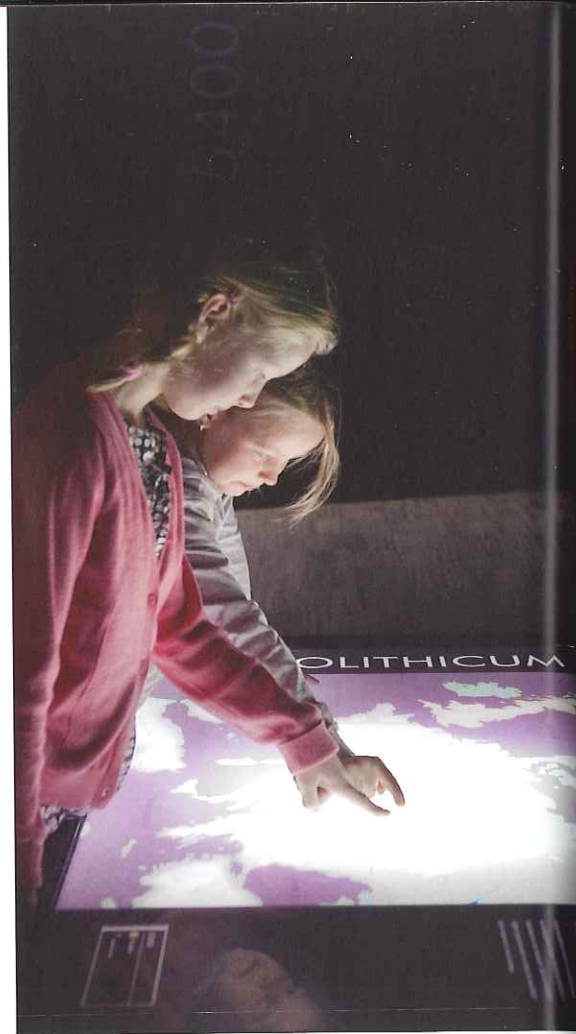
Carmen Willems, museumdirecteur en waarnemend burgemeester van Tongeren:
“Die woorden van de grote keizer-filosoof op de muur achter mij, wijzend op
oorzakelijke verbanden in de loop der geschiedenis, die transparant maken
beschouwen wij als de missie van ons vernieuwd museum.”

Levend verleden

Vanaf Maastricht rijd je in een kaarsrechte lijn via het tracé van de Romeinse Via Belgica in een kwartier de stad Tongeren in Vlaams-Limburg binnen. Je bespeurt het zodra je de kern van de oudste stad van België betreedt, die band met het verleden die duidelijk gevoeld en gerespecteerd wordt. Op de Veemarkt vindt u Brasserie en Hotel *Den Ambi*, verwijzend naar de krachtpatser en Romeinen-*basher* Ambiorix, aanvoerder der Eburonen, die Julius Caesars plannen om Gallië bij het Romeinse Rijk in te lijven danig dwarsboomde. Zijn standbeeld staat niet voor niets sinds 1866 in krijshafthig pose op de Grote Markt voor de O.L. Vrouw Basiliek. Naast de Basiliek kun je afdalen onder het niveau van het Vrijthof om de drie meter dikke restanten van de stadsmuur uit de vierde eeuw te betasten. Ja, er is een heus Ambiorix-treintje dat je vanaf de Graanmarkt langs de historische plekken van deze trotse stad voert. Trouwens, die naam van Ambiorix, met zijn sjieke Keltische uitgang, verradt dat de topedelen van toentertijd, waaronder Ambiorix, streefden naar sociale promotie en een Keltische modenaam aannamen. Winkelende Tongenaren ervaren in Julianus Shopping dat hier de klant zelf tot "keizer" gepromoveerd wordt. Over trots gesproken! De kleurrijke *banners* boven hun hoofden herinneren bezoekers eraan dat deze katholieke stad in juli het genadebeeld van de plaatselijk Madonna tijdens de zevenjaarlijkse Kroningsfeesten rondroegen met de slogan "Oorzaak onzer Blijdschap".

Gallo-Romeins Museum

Via het Stadhuisplein naast de O.L. Vrouw Basiliek bereiken we het doel van onze verkenning, de wijd openstaande glazen deuren van de *inkom* van het vernieuwde Gallo-Romeins Museum. Het Museum doet zichzelf met zijn naamgeving in feite tekort, want met zijn 2.500 objecten bestrijkt het de periode van 500.000 jaar geleden tot 476 na Christus, toen de laatste Romeinse keizer werd afgezet. Respect voor de architect van het herboren museum, Alfredo de Gregorio, die erin is geslaagd het verleden van de stad hedendaags te

maken. De strakke contouren van het eigentijds beton benadrukken de durf die hij getoond heeft met zijn ontwerp. 'Klak af' ook voor de bestuurders van de stad die De Gregorio's visie hebben begrepen. De Gregorio zegt daar zelf over: "Dat is toch waar het om gaat: via doorleefde kennis van de stad en haar geschiedenis, een eigen beleid loslaten op die stad. En dat op een weldoordachte emotionele manier. Zonder beheerste passie heeft niets

zin. Het gaat om de zogezegde 'kleine dingen'. En dat is waar ik nu ben terecht gekomen, maar tegelijk weldoordacht. En is dat niet de essentie van 'samenhang'? Gevoelige weldoordacht... of is het weldoordacht gevoel...?"

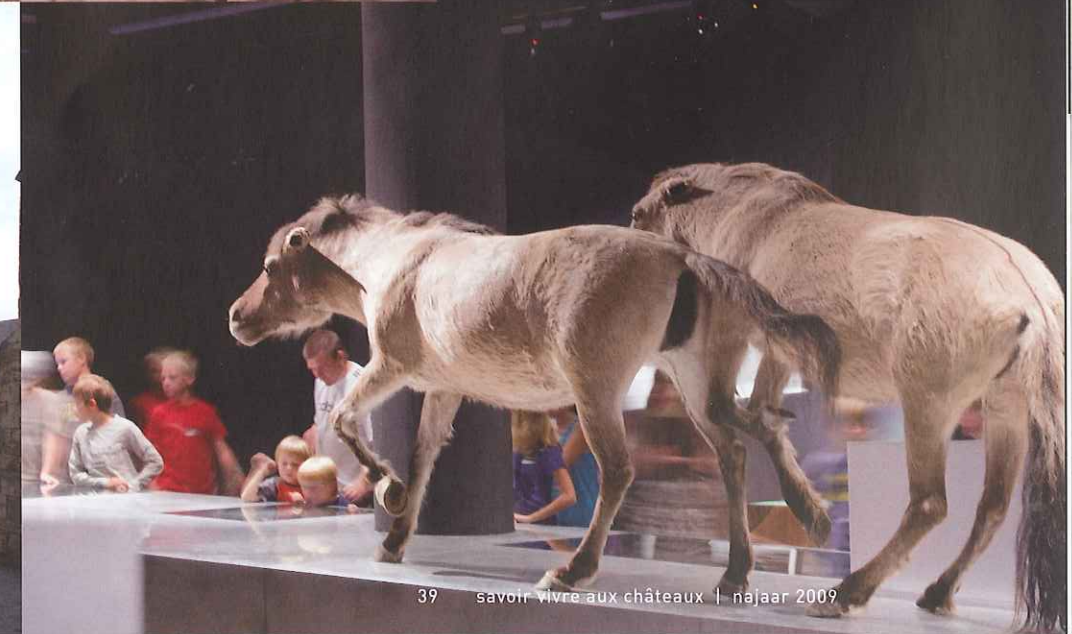
Sober maar krachtig

Het museum opende na een sluiting van veertig maanden in mei 2009 zijn deuren voor het publiek. En dat

publiek stroomt sindsdien in groten getale toe. De restauratie van het oude gedeelte van het museum verliep gelijktijdig met het optrekken van de nieuwbouw. Rondlopend en kijkend beginnen we De Gregorio's filosofie te doorgronden. Tongeren was van oorsprong een boerenstad. Aan de buitenkant oogt het museum dan ook als een grijze, maar imposante monoliet die zich moeiteloos inpast in de context van het oude stadshart. Naast het stoere beton overheersen teakhout en natuursteen aan de buitenkant. Via de Allée Verte, een kleine doorgang, is nu een rondgang rond de prachtige gotische basiliek mogelijk.

Reis door de tijd

De hierboven aangehaalde uitspraak van Keizer Marcus Aurelius is ter harte genomen: de museumcollectie is op chronologische wijze geordend. Hierbij werd het verhaal van de geschiedenis van het gebied als uitgangspunt genomen, niet zozeer uitsluitend de objecten uit de collectie van het museum zelf. We staan versteld van de gretigheid waarmee

jong en oud zich hier door het museum beweegt en gefascineerd de maalstroom van de geschiedenis volgt. Het museum telt drie verdiepingen en is opgebouwd rond vier knooppunten in de historie, te beginnen met de eerste mensen van ongeveer 500.000 jaar geleden, gevolgd door de overgang van een maatschappij van jagers naar landbouwers omstreeks 5.000 vóór onze jaartelling. 800 jaar vóór Christus tekent zich een sociale differentiatie af met een elite boven de landbouwers en tenslotte de periode waaraan het museum zijn naam ontleent: het Gallo-Romeinse tijdperk met de romanisering van het gebied waarin ook Tongeren zich bevindt, vanaf het jaar 10 vóór Christus tot en met de val van het West-Romeinse rijk in het jaar 476. Elk knooppunt in de geschiedenis wordt geïllustreerd met een authentiek object, dat hier honderden malen uitvergroot is als markerpunt in de geschiedenis.

Goesting in geschiedenis

Bezoekers die alleen in hoofdlijnen zijn geïnteresseerd, kunnen in het museum de buitenkant van de cirkelgang van de onderste verdieping af naar boven aanhouden. Wie zich in details wil verdiepen, begeeft zich naar het centrum. De bijzonder

heldere paneelteksten bieden een voorbeeldige uitleg. Er is alles aan gedaan om bezoekers met verschillende smaken en interesses tegemoet te komen in de vorm van tekst, films, tekeningen en 3D maquettes. Jonge bezoekers kunnen zich uitleven op interactieve animatieschermen. Naast de vaste collectie worden er tijdelijke tentoonstellingen georganiseerd, vooral ook om jongeren het museum in te lokken. Zo is er vanaf 5 december 2009 tot 13 juni 2010 een tentoonstelling over 'Ambiorix, koning van de Eburonen', refererend aan de lokale held, vereeuwigd op het marktplein. Minstens even spectaculair belooft de tentoonstelling 'Sagalassos, Stad in de wolken' te worden, startend in de herfst van 2011 tot de zomer van 2012. Deze publiekstrekker is een logisch vervolg van een onderzoek van een team van archeologen van de universiteit van Leuven. Zij hebben in de Romeinse thermen van de vergane Turkse stad Sagalassos onder andere resten aangetroffen van een vijf meter hoog marmeren beeld van keizer Marcus Aurelius, een unieke vondst zowel in afmetingen als in kwaliteit. Het is een wensdroom van museumdirecteur Carmen Willems om dit magistrale hoofd van Marcus Aurelius ooit nog eens te mogen onthullen onder de tekst van de grote keizer, die nu al op de muur van het museum prijkt. ■

Image of a civilisation

Carmen Willems wears more than one hat. Besides being the acting mayor of Tongeren, she is also the director of the completely renovated Gallo Roman Museum, which houses roughly 2500 objects from the Roman period and was once again opened to the public last May. The architect, Alfredo de Gregorio, succeeded in giving the building – located in the heart of the old city of Tongeren – a contemporary flavour without harming the historic character of the city. The façade, designed very soberly in modern concrete alternating with teak and natural stone, dominates the view. The three-story museum is built around four milestones in the history of man: the first humans (approx. 500,000 years ago), the transition to a society of hunters and farmers (roughly 5000 BC), the rise of an elite class above the farmers (800 BC), and finally the Gallo Roman period, which extended from 10 BC to the fall of the Western Roman Empire in 476 AD. Each milestone is

illustrated by an object of silver-coloured plastic magnified hundreds of times.

Young and old alike will find lots to enjoy in the museum. Various presentations – based on text, films, drawings, 3-D models and interactive animation screens – capture the interest of the many different visitors. In addition to the permanent collection, temporary exhibitions are also organised. For example, there is the exhibition entitled "Ambiorix, King of the Eburones" (5 December 2009 - 13 June 2010), devoted to the local hero whose statue can still be seen in front of the *O.L. Vrouw Basilica* (basilica of Our Lady) on the Grote Markt (Market Square) in Tongeren. And roughly a year later, "Sagalassos, City in the Clouds" is on the menu. The latter exhibition was planned following the unique discovery of a 5m tall marble statue of Emperor Marcus Aurelius in the Roman baths of the ruined Turkish city of Sagalassos.

